

Agora

AGORA • Driemaandelijks tijdschrift van het HKempen
Zesde jaargang • mei 1999 • nr. 2

IN DIT NUMMER

- 3 Robots
- 4 Piloot
- 8 35 jaar HWBK
- 11 Even stilstaan
- 12 Prof. Dillemans
- 17 Kunst
- 18 Orthopedie
- 20 Duivensport
- 22 Aluminium
- 24 Gevangenen
- 26 Netmobiel
- 28 Jobbeurs
- 30 Viering Martens
- 31 Agenda

De vlaggen aan de ingang van onze campus worden regelmatig gehesen. Vieringen, huldigingen, evenementen, feesten en congressen: ze volgen elkaar snel op. Eén van die evenementen was de jobbeurs: het werd een feestelijk aanbod voor onze afstuderenden. De socio-economische sector werkt duidelijk aan vernieuwing.

In zijn innovatiedecreet noemt de Vlaamse minister-president innovatie de sleutelfactor voor de toekomstige werkgelegenheid en welvaart. In het vierde nummer van de *Durfkrant*, een uitgave van de Vlaamse regering, lezen we dat innoveren een zaak is van iedereen. Belangrijk is dat de *Durfkrant* bewust kiest voor innovatie met een menselijk gezicht. Daarom dit citaat: "Nog te veel denken Vlamingen dat innoveren alleen maar een zaak is van technologie en dat alleen de overheid en ondernemers er iets aan moeten doen. Minstens even waardevol zijn die innovaties waarmee jij een bijdrage levert aan een betere wereld."

Wij zijn er trots op dat onze campus een *Durfcampus* is, waar initiatieven genomen en gestimuleerd worden. Het is daarom een voorrecht directeur te zijn in deze hogeschool, waar techniek, cultuur, economie ... elkaar razendsnel opvolgen. Dagelijks kunnen we dat bruisende leven tonen aan bezoekers, vaak aan prominenten, uit binnen- en buitenland.

Onze campus is een *Durfcampus* omdat ook studenten daaraan meewerken. De rol van de studentenraden, de departementale raden en de studentenverenigingen is daarbij van onschatbare waarde. Zij zetten zich samen met de directie in voor een leefbare campus, voor een agora die net als in het oude Griekenland een gezellige ontmoetingsplaats van de bewoners kan zijn.

Ook dit tijdschrift durft te innoveren en wil nog meer een *Agora* zijn die gemaakt is voor en door alle bewoners. Wij verwelkomen dan ook graag Sarah Nauwelaers, onze eerste studentenredactrice, en hopen dat andere durvers zich melden.

Onze grootste aandacht gaat nu naar de examens. De helft van het succes is verzekerd door een goede planning, met een gezond evenwicht tussen studie en ontspanning. Voor de laatstejaarsstudenten is het de laatste horde op weg naar de wereld, want de volgende jaren zullen jaren van mondialisering en globalisering worden. Volgens Prof. Klaus Schwab, de voorzitter van het World Economic Forum, zal het een mensvriendelijke mondialisering worden. Hij stelt dat globalisering de kans creëert om kapitaal, technologie en kennis te delen op wereldwijde schaal.

Ik wens alle promovendi die hieraan durven meewerken, veel succes.
Straks hangen we voor uw promotie de vlaggen uit.

Maurice Vaes
algemeen directeur

AGORA is het driemaandelijkse tijdschrift van het Hoger Instituut der Kempen, de Geelse campus van de Katholieke Hogeschool Kempen
Kleinhoefstraat 4, 2440 GEEL,
tel. (014)56 23 10,
fax (014)58 48 59,
e-mail: info@khk.be
web site: www.khk.be

Verspreiding en abonnementen

Agora wordt gratis verdeeld onder de studenten en personeelsleden van het Hoger Instituut der Kempen. Andere belangstellenden kunnen een abonnement nemen door 300 frank of 7,50 euro over te schrijven op rekeningnummer 733-3099264-47 t.n.v. KH Kempen met de vermelding Abonnement Agora. Een jaarabonnement geeft recht op drie nummers die verschijnen in de maanden januari, april en oktober.

Redactie

Fred Goossens
Paul Grauwen
Sarah Nauwelaers
Lisbeth Stilman
Jan Van Geel
Marc Van Kerckhoven
Luc Vanwesemael
Dirk Vereycken
Ivo Verheyen

Redactiesecretaris

Luc Damen (tel. 358)

Werkten ook mee

Jo Creten
Freddy De Roose
Dinora De Waele
Wilfried Gonthier
Rob Verbeeck
Marcel Verbeurgt
Alfons Verhaert
Yasin Yildirim

Fotografie

Avimo
Dirk De Roose
Roger Mees
Ronny Peeters
Marc Van Kerckhoven
VITO

Illustraties

Clem Verbiest

Hoofdredacteur

Maurice Vaes

Eindredactie

Luc Damen
Dirk De Roose
Piet Lambrecht
Willem Mees

Vormgeving

Jef Van Rooy
Marc Van Kerckhoven

Druk

Baudoin, Kasterlee

Verantwoordelijke uitgever

Maurice Vaes,
HIKempen, Geel

Overname toegestaan, mits correcte bronvermelding.

Onze hogeschool sprong al vroeg op de trein van de robotisering. Vijftien jaar geleden werd een industriële robot aangekocht en geïnstalleerd in het lab Toegepaste Mechanica. Die IBM-telg heeft al die jaren in de diverse technische opleidingen prima diensten bewezen. Heel recent kwamen nog twee industriële robots de gelederen versterken.

Milde schenker

Bij Ford-Genk werd een klein legertje stoere blikken knapen ingezet voor het puntlassen en het assembleren van de carrosserieën van verscheidene types. Toen het bedrijf vorig jaar begon met een grondige vervanging van het machinepark, werden deze robots aan diverse scholen ter beschikking gesteld. Plant & Equipment Manager Tony Dries nam ook met onze hogeschool contact op. Meer nog, Ford-Genk stuurde zelfs gespecialiseerd onderhoudspersoneel naar ons P-blok om de robot opnieuw te helpen monteren. Die hulp heeft de opstart overigens ten zeerste bespoedigd. Nu staat in het lab Uitvoeringstechnieken een operationele puntlasrobot van het type KUKA-IR601/60 te pronken. Deze jongen met een gewicht van maar liefst twee ton heeft zes bewegingsassen en wordt geprogrammeerd met een punt-tot-puntsturing.

Oud-student goud waard

Ook bij Bosal in Westerlo-Oevel was het robotpark aan modernisering toe. Bosal maakt onder andere diverse uitlaatsystemen en daarvoor worden hoe langer hoe meer robots ingescha-

keld. Toen de modernisatie concreet werd, dacht Geert Leen nog eens terug aan de hogeschool waar hij vorig academiejaar afstudeerde als ingenieur in de Elektromechanica. Hij meldde dat er een lasrobot van het type CLOOS ter beschikking van de hogeschool zou worden gesteld. Sterker nog, na een bezoek op de werkvloer bleek het zelfs om een volledige lasrobot-cel te gaan. Zowel de robot als de bijbehorende lasinstallatie kregen een prominente plaats in het lab Toegepaste Mechanica.

Dat bedrijven het goed menen met de

hogeschool, blijkt onder andere uit deze twee voorbeelden. De geschonken robots vormen een gewaardeerde versterking van onze technische opleidingen.

*Rob Verbeek
Alfons Verhaert*

Vliegen, piloot worden: een jongensdroom die velen ooit gekoesterd hebben en die mogelijk onderhuids nog altijd leeft. Herman Heylen, oud-student Industrieel Ingenieur Elektromechanica, maakte die droom waar en vliegt nu bij DHL. Wij zochten hem op in Zaventem, waar de Amerikaanse koerierdienst zijn Europese hub heeft. Ons gesprek begint - hoe kan het anders - in de cockpit.

Hoe ben je als HIKempen-student op een pilotenstoel bij DHL terechtgekomen?

Ik ben altijd gefascineerd geweest door vliegen en vliegtuigen. Vroeger ging ik al met de fiets naar vliegshows en ik las boeken over alles wat met vliegen te maken had. Het is eigenlijk echt begonnen toen ik geld gespaard had voor een brommer en ik er mij geen mocht kopen. Mijn vader zei toen: "Dan heb ik nog liever dat je gaat vliegen", wat ik ook heb gedaan. Met het geld van die brommer raakte ik tot mijn eerste solovlucht en het is nooit meer gestopt. Toen ik student was, ging ik vakantiewerk doen, in de kerstvakantie, krokusvakantie, drie maanden tijdens de grote vakantie, zodat ik altijd mijn uurtjes kon blijven vliegen. Ik vloog dus al met sportvliegtuigjes toen ik nog op het HIKempen zat. Ik herinner me zelfs een slotjesdag toen we met een bus naar Leopoldsborg zijn gereden en ik luchtdopen heb gevlogen. Het is begonnen als een hobby en ik ben telkens meer en meer brevetten gaan behalen: instrumentvliegen, acrobatie, precisienavigatie, ... Ondertussen verzamelde ik ook vliegreuen met taxivluchtjes voor andere mensen. Tot ik uiteindelijk alle kwalificaties had voor mijn brevet van beroeps-piloot. Zodra ik dat had, ben ik als piloot werk gaan zoeken en DHL was de eerste maatschappij waar ik

werk vond. Een jaar vlieg ik nu op een Convair 580, een vliegtuig met twee turbopropmotoren van elk 3 750 pk en een laadvermogen van vijf tot zes ton; het is de bedoeling dat ik binnenkort overga op Boeing 727.

Je hebt dus na de hogeschool eerst nog ander werk gedaan?

Dat klopt. Toen ik in 1989 in Geel afstudeerde, heb ik eerst mijn legerdienst vervuld en verder heb ik altijd gewoon in andere bedrijven gewerkt. Eerst een jaartje projectwerk in Brussel, daarna zelfs een jaar als vrachtwagenchauffeur bij een meubelbedrijf

en ten slotte in een bedrijf waar ze dieselmotoren reviseerden, iets in mijn vakgebied dus. Terwijl ik in dat laatste bedrijf werkte, heb ik avondlessen gevolgd voor het theoretische examen van lijnpiloot. Op een bepaald moment heb ik een paar weken verlof genomen en dan nog wat onbetaald verlof om te kunnen blokken voor het examen.

Tegelijk werken en studeren dus?

Inderdaad, op die manier bleef de toch vrij dure opleiding betaalbaar. Heb je eenmaal je brevet van beroeps-piloot, dan kun je gaan sollicite-

ren bij een maatschappij, die jou verder opleidt op het type toestel waarmee ze je willen laten vliegen. Maar voor het zover is, moet je eerst op eigen kosten dat brevet halen, en dat is niet goedkoop. Hoewel, als je een normale job hebt in een bedrijf en het telkens stukje bij beetje doet - sparen, een volgende stap, nog wat sparen, enz. - dan is het te doen.

Wat is de bijdrage geweest van je opleiding Elektromechanica aan het HIKempen?

Ik ben destijds uit interesse EM gaan studeren, maar achteraf gezien heeft het mij wel geholpen bij het theoretische examens van lijnpiloot. Een aantal zaken zoals thermodynamica, turboreactoren en hydraulische pompen komen daar allemaal aan bod. In een vliegtuig zit immers van alles iets. Ik heb aan het HIKempen een goede basis gekregen om vrij gemakkelijk voor het theoretische examens van lijnpiloot te slagen, voor veel andere kandidaten het grote struikelblok. Dankzij de opleiding in Geel heb ik gewoon avondonderwijs kunnen volgen, terwijl ik overdag ben blijven werken. Verder heeft de opleiding mijn interesse voor techniek, die je als piloot sowieso moet hebben, erg verruimd.

Hoe ziet jouw doorsnee werkdag eruit?

Meestal vertrekken we 's morgens vanuit Brussel rond een uur of drie, vier. Drie kwartier voor de geplande vertrektijd moeten we aankomen om alle documenten van het vliegtuig na te kijken, de laatste onderhoudsbeurten, de meteo, de brandstofberekeningen, de laadlijst en de documenten die daarbij horen. En 20 minuten voor de geplande vertrektijd maken we het vliegtuig klaar. De eerste nacht vliegen we meestal twee vluchten, de daaropvolgende nachten doorgaans vier. Dan vertrekken we 's avonds aan ons hotel, vliegen de hele nacht, en 's morgens zijn we terug in ons hotel. Dat varieert een beetje. Vorige week

was ik iedere morgen om halfzes terug, maar soms is dat pas om halfacht. We slapen dan tot twee, drie uur, maken een wandelingetje in de stad, gaan samen eten met de collega en 's avonds weer hetzelfde.

Je vliegt alleen 's nachts. Gaat dat niet snel vervelen en vooral, is dat niet vermoeiend?

Meestal is het een week vliegen en dan een week thuis, om in het nachtritme te komen. Een systeem dat best vol te houden is. Aan het einde van de eerste nacht of de eerste twee ben je meestal een beetje moe, maar als je eenmaal moe genoeg bent, zodat je overdag kunt slapen, dan is het voor mij niet zo erg. Er zijn nog veel mensen die 's nachts moeten werken: in ziekenhuizen, bij de rijkswacht.

Je vliegt nu met pakjes rond, zou je niet liever met passagiers vliegen?

Voor het vliegen maakt dat strikt ge-

nomen niet zoveel verschil uit. Je hebt voor beide dezelfde kwalificaties nodig. Onze Boeing-piloten krijgen trouwens net dezelfde training alsof ze met passagiers zouden vliegen, en ze moeten hetzelfde examen afleggen. Maar natuurlijk, het pakjesgebeuren speelt zich altijd 's nachts af. Overdag worden bij de bedrijven pakjes opgehaald en die moeten 's anderendaags bij de geadresseerde aankomen: nachtvluchten dus. Dat is misschien een nadeel van onze job. Bovendien is vliegen met passagiers iets luxueuzer. Je hebt drank aan boord, meestal zijn de toestellen ook een generatie jonger, wat het voor de piloot ook weer iets aantrekkelijker maakt. Maar pakjes of passagiers, het maakt voor het vliegen geen wezenlijk verschil uit.

De meesten van ons staan elke dag in de file. Daar hebben piloten waarschijnlijk minder last van, of toch?

Zeker, in heel drukke luchthavens,

zeg maar alle luchthavens van de Europese hoofdsteden, zitten de landingsbanen in het spitsuur vol. Daar kan bijvoorbeeld om de minuut een toestel landen en er landen er 60 per uur aan een stuk. We hebben daarom vaak te maken met slot-tijden. In Maastricht bij Eurocontrol worden alle vluchtplannen in een computer ingegeven en die rekent dan uit waar er files gaan zijn. En op basis daarvan gaat hij aan de vluchten vertrektijden toekennen, ook wel slots genoemd. Als piloot moet je je dan houden aan je vertrektijd. Kun je om een of andere reden die tijd niet halen, dan schuif je opnieuw achteraan in het rijtje aan en heb je weer een halfuur extra aan je been. Of soms moeten we op de bestemmingsluchthaven even wachten en patronen vliegen. Er zijn dus wel degelijk files in de lucht.

Eurocontrol, zeg je. Merk je in de luchtvaart veel van het Verenigd Europa?

Er zijn twee zaken: de luchtverkeersleiding is er een van. In Eurocontrol

participeren een aantal landen: Nederland, België, Duitsland, ... maar niet allemaal. Eurocontrol controleert het luchtruim boven een bepaalde hoogte; onder die hoogte wordt het luchtruim beschouwd als landgebonden en gebeurt de luchtverkeersleiding door dat land.

Een tweede zaak is de administratie. Tot op dit moment heb je een nationaal vliegbrevet: een Belgisch dus of een Nederlands of een Duits. En de normen om dat te behalen zijn ook niet in alle landen exact dezelfde. In België is het theoretische gedeelte bijvoorbeeld veel moeilijker dan in alle andere landen van Europa omdat alle examenvakken in drie weken tijd moeten worden afgelegd. In Nederland kun je vak per vak afleggen, telkens als je er klaar voor bent. De stof is dezelfde maar het is praktisch gezien makkelijker te halen. Nu zit er een Europees vliegbrevet in de pijplijn, met een Europees examen. De examenvakken zouden dan in heel Europa telkens op dezelfde dag worden afgenomen met dezelfde vragen. En alle medische normen en praktijknor-

men zouden op elkaar afgestemd worden, zodat je niet meer aan je vliegbrevet kunt zien van welk land het komt. Op dat moment moet de nationale administratie een beetje inboeten qua soevereiniteit natuurlijk. Met als gevolg dat ook de markt van de piloten opengroeit en een Belgisch piloot net zo makkelijk kan gaan solliciteren bij Lufthansa of een Duits piloot bij een Belgische maatschappij. Zo'n liberalisering kan voor sommige mensen een probleem vormen.

Over brevetten gesproken, heb je zoals in de scheepvaart ook goedkope brevetten en goedkope vlaggen?

Niet echt, want sinds 1947 is er de International Civil Aviation Organisation (ICAO), waarvan de meeste landen lid zijn. Die organisatie legt bindende normen op voor het onderhoud van de vliegtuigen en voor de brevetten. Sommige landen zijn op dit moment trouwens nog strenger, maar de basis vormen de internationale ICAO-normen. Een vliegtuig uit een land dat geen lid is, heeft dikwijls problemen

om in ICAO-lidstaten te landen. Het krijgt gegarandeerd een technische inspectie en gaat desnoods aan de ketting.

Koerierdiensten gaan prat op hun snelheid en flexibiliteit. Zorgt dat niet voor stress?

Nee hoor, wij werken telkens een week en dan zijn we een week thuis. Bovendien gelden er ook voor piloten wettelijke rust- en werktijden waarmee niet, zoals bij vrachtwagenchauffeurs, geknoeid kan worden. Soms gaat een vlucht zelfs gewoon niet door of moet een andere bemanning vliegen, omdat wij tijdens de vlucht buiten onze maximum toegelaten werktijd zouden gaan.

Voor koerierdiensten zijn nachtvluchten uiteraard van vitaal belang, maar begrijp je dat de mensen rond de luchthavens wegens het nachtlawaai er dikwijls een andere mening op na houden?

Natuurlijk wel, maar dat is een maatschappelijk probleem. De maatschappij vraagt dat die diensten geleverd worden, daar is een markt voor, terwijl mensen die dicht bij een luchthaven wonen, daar natuurlijk problemen mee kunnen hebben. Anderzijds vereist een luchthaven een vrij beperkte infrastructuur en heb je dus een lokaal probleem. Rijd je daarentegen met de TGV van Brussel naar Parijs, dan is er een heel traject waar mensen last ondervinden. DHL hecht trouwens zeer veel belang aan het geluidsprobleem en investeert zwaar in stillere toestellen. We krijgen nu nieuwe Airbusen, die nog stiller zijn dan de Boeing 727's, en onze maatschappij is ook heel nauw betrokken bij het uitstippelen van vertrekroutes. Er zijn zelfs vertrekroutes die 's nachts alleen voor onze vluchten gelden. Met de landkaart erbij wordt bekeken hoe we het best kunnen vliegen om zo snel mogelijk hoogte te winnen en alle bebouwde zones te vermijden. Er wordt dus aan gewerkt maar sommi-

ge mensen ondervinden inderdaad last, en dat is heel jammer.

Als wij op vakantie vliegen, lezen we wat om de tijd te verdrijven. Kun jij nog als gewone passagier genieten van de vlucht of ben je als piloot ook dan nog met andere dingen bezig?

Als je als piloot meevliegt, dan bekijk

je dat inderdaad op een andere manier dan een doorsnee passagier. Ik kijk dan bijvoorbeeld naar het moment waarop de flaps telkens van stand veranderen, wanneer de wielen gaan loskomen of we naar een bepaalde hoogte moeten gaan. Ik probeer ook de route te volgen omdat ik die soms ook zelf vlieg. En dan weet ik, nu zijn we ongeveer daar en moeten we gaan draaien. Ik probeer dat wel mee te volgen. Vaak maak ik me ook kenbaar als piloot en vraag ik of ik de vlucht in de cockpit mag meemaken. Maar daarnaast kan ik even goed nog genieten van het mooie landschap.

Vliegen, piloot worden: voor jou is de droom waar geworden. Heb je nu nog verwachtingen of uitdagingen?

Als je piloot bent, houdt het nooit op, je wilt altijd een groter of moderner toestel. En nu ben ik copiloot; als ik voldoende ervaring heb, zal ik natuurlijk captain willen worden. En als je dan nog meer ervaring hebt, kun je instructeur worden of grondcursus geven in een bepaald gebied, of simulatoropleidingen. Ik ben nu vertrokken in het luchtvaartwereldje, waar het zal

eindigen, dat weet ik nog niet. Maar wat je ook al hebt bereikt, het is nooit een eindpunt. Je kunt altijd verder blijven gaan.

Bedankt voor dit interview en many happy landings!

Willem Mees

35 jaar Economisch Hoger Onderwijs in Geel

35 jaar geleden startte in Geel economisch hoger onderwijs. In 1964 was er de Hogere Handelsschool, vandaag het departement Handelswetenschappen en Bedrijfskunde, ondertussen het grootste van de Katholieke Hogeschool Kempen en een van de krachtigste en meest dynamische pijlers van de Campus HIKempen. Een op de drie studenten aan de Geelse Campus is immers een HWBK-student!

Met dezelfde creativiteit en dynamiek gaat het departement HWBK van de HIKempen *millenniumproof* verder op de ingeslagen weg.

Hogere Handelsschool

In september 1964 stak de Hogere Handelsschool, officieel een hogere afdeling van het Technisch Instituut Sint-Jozef, van wal met 34 studenten in twee afdelingen: Boekhouden-Distributie en Secretariaat-Distributie. Afdelingshoofd Louis Verstappen verwelkomde de eerste juffrouwen en heren in de gloednieuwe klaslokalen van het HIKempen in de Technische Schoolstraat. De economica-saga was ingezet. Een periode van nieuwe

afdelingen en omvormingen, en vooral ook een niet-aflatende groei van de studentenpopulatie, kon beginnen. Enkele mijlpalen.

What's in a name

In 1968 kwamen de afdelingen Boekhouden-Mecanografie en Secretariaat-Moderne Talen. Twee jaar later veranderde Boekhouden-Mecanografie in Boekhouden-Informatiek, vanaf 1974 omgedoopt tot Boekhouden-In-

formatica. Door de toenemende belangstelling van studenten en bedrijven voor informatica werd in 1971 trouwens besloten de afdeling Boekhouden-Distributie om te vormen tot een volwaardige opleiding Informatica, voor directeur Verhagen een vanzelfsprekende keuze. De school had immers al informatica-opleidingen, de nodige apparatuur en het menselijke potentieel. Bovendien waren er al heel wat ervaring en relaties met de bedrijfswereld opgebouwd, en wachtte er een ruim recruiters- en afzetgebied.

In het academiejaar 1971-72 telde de nieuwe afdeling Informatica negen studenten.

EHOKTVL

Begin 1972 vernam de school dat zij bij K.B. al vanaf 1 september 1970 *Economisch hoger onderwijs van het korte type volgens volledig leerplan* (EHOKTVL) verstrekke.

Het academiejaar 1974-75 startte na advies van diverse ondernemingen met een grondig gewijzigd leerplan voor de vier afdelingen. Want de behoeften van de industrie en de dienstverlenende en openbare sector evolueerden snel en het EHO moest

HOGER INSTITUUT DER KEMPEN - BEEL
BIJZONDERE SCHOOL VOOR TECHNISCHE INGENIEURS

BOONS Magdalena
 Belsesteenweg 67

STUDENT
Magdalena Boons

G E E L . JOZEF - GEEL
 220245

Dir. *d. VERKOPEN*

JAAR	AFDELING	STEMPEL
1964/1965	<i>to. Houdendend (1965)</i>	
1965/66	<i>to. Jane Secret</i>	

gelijke tred houden met de technologische eisen van de economie.

De volgende jaren groeide het aantal studenten gestaag en kwam er een zekere versteviging van de afdelingen: Boekhouden-Informatica, Informatica, Secretariaat-Distributie (Marketing) en Secretariaat-Moderne Talen.

Met ingang van het academiejaar 1985-86 kregen wij weer twee naamswijzigingen met de daaraan gekoppelde fundamentele inhoudswijziging van de vakken: Boekhouden-Informatica werd Boekhouden en Secretariaat-Distributie heette nu Secretariaat. In het programma van het tweede jaar Secretariaat liet de overheid wel de ruimte voor '11 uur seminars', wat de mogelijkheid bood om dit tweede jaar op te splitsen in drie verschillende afstudeerrichtingen: Marketing, Moderne Talen en Expeditie.

Het academiejaar 1987-88 kende een dynamische en betekenisvolle start. Op grond van een K.B. uit 1986 werd het Technisch Instituut St.-Jozef vanaf 1 september 1987 gesplitst in een school voor secundair en een school voor hoger onderwijs. Het *Hoger Instituut voor Economische Wetenschappen* (HIEW) werd zo een volwaardig instituut op de campus HIKempen.

Tien jaar Expeditie, Distributie en Transport / Financie- en Verzekeringswezen

Tijdens het academiejaar 1988-89 konden respectievelijk 105 en 88 studenten starten in twee nieuwe afdelingen: Expeditie en Financiewezenen. Die laatste was een unieke opleiding in Vlaanderen met — nieuw voor het

“... Ik zou de economische afdeling van het Hoger Instituut der Kempen willen feliciteren dat zij het initiatief heeft genomen deze projectweek Jean Monnet op touw te zetten. Daarmede wordt een jonge generatie uit het Hoger Onderwijs vertrouwd gemaakt met de grote politieke, economische en sociale problematiek van onze tijd.

Daarmede zal zij een inzicht krijgen in de Europese wordingsgeschiedenis maar tevens ook in de uitdaging die haar te wachten staat. Hopelijk zal zij daardoor ook mede de strijd aanbinden voor de Europese gedachte. Ik wens de studenten van het Hoger Instituut voor Economische Wetenschappen een zelfde realiteitszin, een zelfde karaktervastheid en een zelfde inzet voor de Europese gedachte toe. Dan zal hun eigen leven daardoor een bijzondere glans verkrijgen en zal de wereld, waarin zij actief zullen optreden, gekenmerkt worden door hun actie. Zij zullen niet voor niets hebben geleefd!”

*Uittreksel uit slottoespraak op de Europese Projectweek Jean Monnet
HIKempen 19/03/1993
Leo Tindemans*

EHO — een driejarige structuur. In 1989-90 promoveerden 47 van hen tot gegradueerde in Expeditie en een jaar later 51 tot gegradueerde in Financiewezenen. Ondertussen steeg het aantal promovendi al tot 319 binnen Expeditie, Distributie en Transport, en 397 bij Financie- en Verzekeringswezen.

Herstructurering van het EHO

In juli 1990 besloot de Vlaamse Executieve alle EHOKTVL-opleidingen over drie jaar te spreiden. En toen werd het even moeilijk! Het besluit legde immers naast de afdelingen en opties ook de vorm en inhoud van het verplichte opleidingsprogramma vast.

Een beperkt deel mocht de Inrichtende Macht zelf invullen.

Het HIEW telde in het academiejaar 1990-91 drie afdelingen: Secretariatsmanagement-Talen (optie Secretariaat-Talen), Toegepaste Informatica en de afdeling Bedrijfsmanagement (met de opties Boekhouden-Accountancy, Boekhouden-Fiscaliteit, Expeditie en Financiewezenen). De nieuwe benamingen vervingen vanaf het academiejaar 1990-91 geleidelijk de oude.

HWBK-HIKempen

Op 1 september 1995 trad het zogenaamde hogeschooldecreet in werking met zijn toenemende schaalvergroting in het Vlaams Hoger onderwijs

buiten de universiteit. De economische pijler van het HIKempen (nu het departement Handelswetenschappen en Bedrijfskunde, HWBK) kreeg er binnen de KH Kempen een co-departement bij.

Dit academiejaar tellen beide co-departementen samen 1 676 studenten of 29% van de totale KH Kempenpopulatie. Het HWBK-HIKempen breidde zijn opties uit met Marketing, Rechtspraak, en Zakelijk Vertalen en Tolken. De afdeling Toegepaste Informatica kent een terechte ontwikkeling als nooit tevoren.

Na een korte periode van afslanking kon het HWBK-HIKempen zijn korps weer uitbreiden met uitgelezen vakmensen, die, elk in hun specialiteit, samen met het bestaande docentekorps aan een verdere hoogstaande kwalitatieve uitbouw van het departement meewerken.

Onze studenten weten dat het diploma van het HWBK-HIKempen een eigen soortelijk gewicht heeft dat hun concurrentieel voordeel op de arbeidsmarkt nog versterkt.

Departementshoofden

1964	Louis Verstappen
1968	Flor Geerts
1974	Jan Hendrickx - Frans Kuypers
1976	Jan Hendrickx
1983	Karel Geyskens
1988	Marcel Verbeurgt

Decennia vóór er sprake was van het hogeschooldecreet kende het toenmalige HIKempen al de functie van departementshoofd.

Über die Grenzen hinaus

Ook Europa is voor het HWBK-HIKempen uiteraard al lang geen onbekend terrein meer. Geelse docenten kom je o.a. tegen in Argenteuil, Durham, Helsinki, Kokkola, Mulhouse, Pori, Quimper, Reims, Rodez, Santarem en Swansea. En docenten uit Frankrijk en Finland verzorgen elk jaar in Geel voor onze logistieke afdeling (EDT) een tweetal projectweken.

21 studenten uit de verschillende opleidingen lopen dit academiejaar in het buitenland drie maanden stage en

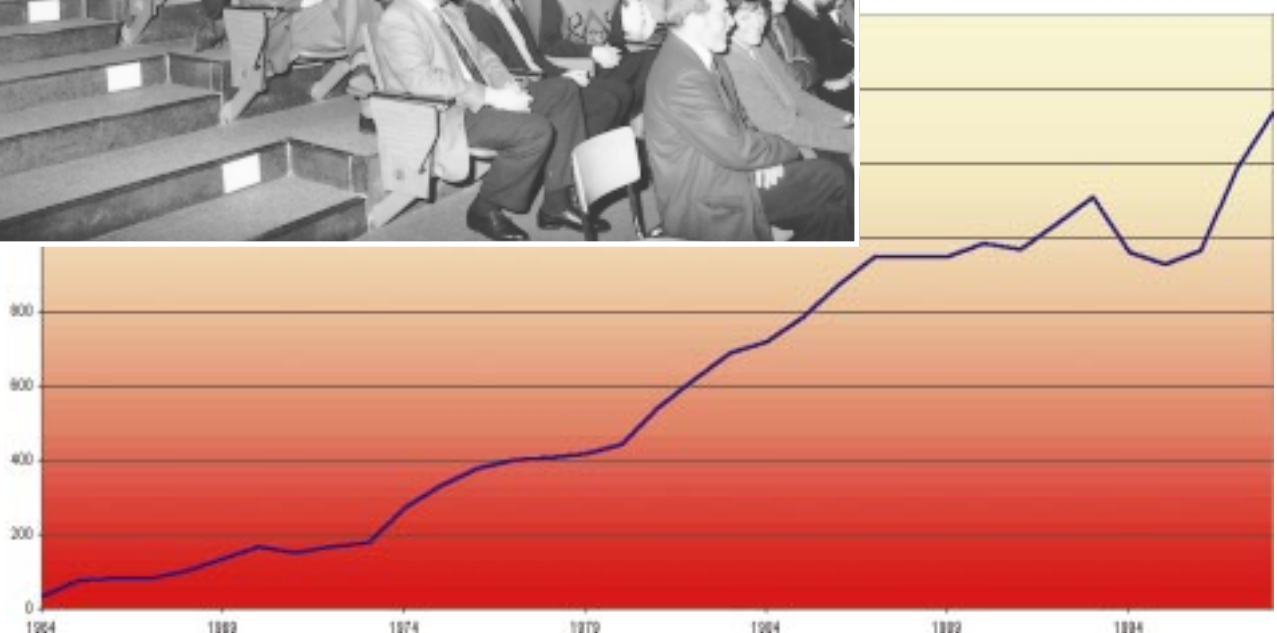
dit op evenveel plaatsen. Verder zorgen *Jean Monnet*-dagen, participaties in opleidingsprogramma's buiten de EU en ontvangst van buitenlandse studenten in Geel ervoor dat onze afgestudeerden met een Europese kijk de bedrijfsweld kunnen instappen. Zij kunnen als bijkomende troef overigens nog tijdens hun opleiding in eigen huis Europese diploma's behalen.

Maatschappelijke dienstverlening

Het HWBK-HIKempen werkt actief mee aan de uitbouw van socio-economische netwerken in de regio (PLATO, Businet) en aan navorming en maatopleiding voor de bedrijfsweld (opleiding PLATO-begeleiders, com-

Evolutie studentenaantallen HWBK

puteropleidingen binnen bedrijven). We starten mee regionale programma's op en onze docenten en studenten voeren onderzoeksopdrachten uit. De meest spraakmakende realisaties van de Geelse Marketingafdeling waren o.m. het veiligheidsonderzoek in de Kempen, het opstellen van strategisch-commerciële plannen voor Herentals en Geel m.b.t. het Mercurius-project, het behoefte-onderzoek Turnhout-Expo en de haalbaarheidsstudie ondergrondse parking Bree. Een vooraanstaande rol speelt het HWBK-HIKempen ten slotte ook in de adviesverlening via projecten van het Strategisch Plan Kempen. Zovele facetten die illustreren dat de missie van de KH Kempen voor het HWBK-HIKempen meer dan een opdracht is.

Vive nous!

Wat wij vijf jaar geleden schreven, geldt ook nu nog! De voorbije 35 jaar heeft het HWBK-HIKempen met onophoudelijk dynamisme en creativiteit de evoluties in het onderwijs en de bedrijfswereld gevolgd. Maar het resultaat mag er zijn, getuige daarvan de constante aangroei van studenten met waarschijnlijk de kaap van 5 500 alumni in het eerste jaar van het nieuwe millennium. De kwaliteit werd gestadig opgevoerd en onderwijsprogramma's up-to-date gehouden om te kunnen voldoen aan de professionele wensen en behoeften van zowel de regio als ver daarbuiten. In welk rapport lazen we ook weer dat het economisch departement van de KH Kem-

pen in Geel "een benijdenswaardige positie bekleedt in het onderwijsland-schap"?

Lustrumviering

Op dinsdag 16 maart 1999 blikten wij tijdens een gemoedelijke reünie van docenten, oud-collega's en de algemeen directeur met de nodige zelfzekerheid terug op het 35-jarige bestaan van ons departement of onze economische hogeschool.

Het economica-presidium organiseerde bij deze gelegenheid 's avonds een lustrumparty in discotheek *Reflex* in Westerlo.

*Willem Mees
Marcel Verbeurgt*

Even stilstaan

Al die mooi glimlachende gezichten op de reclamepanelen, al die mooie slogans die ons een hemel op aarde beloven, al die toezegingen die ons ervan pogen te overtuigen dat nú de beste en meest rechtvaardige wereld wordt gerealiseerd ...valt het jou ook op? Inderdaad, er staan weer verkiezingen voor de deur. Elke Belg wordt uitgenodigd om zijn democratische plicht te volbrengen.

Graag! Maar voor wie stemmen? Deze vraag blijft bij mij toch hangen. Want, kiezen is voor mij meer dan een bolletje zwart maken of een elektronisch huzarenstukje. Ik wil tegelijk eens duidelijk stellen hoe ik de meest waardevolle maatschappij zie. Hoe gerechtigheid, sociale rechtvaardigheid en dies meer het best gerealiseerd kunnen worden. Ik wil eerst voor mezelf uitmaken hoe deze maatschappij het best kan groeien naar een maatschappij waar mensenrechten, verdraagzaamheid en christelijke waarden aan bod kunnen komen. Kortom, ik wil zelf wel eens weten waarvoor ik sta en waarvoor ik ga, voor ik iemand in het parlement plaats. Maar de zoektocht naar datgene waarvoor ik sta en hoe ik dat het best maatschappelijk vertaald zie, vraagt tijd. Ik heb daarvoor blijkbaar een woestijnperiode nodig. Een periode die me op mezelf terugwerpt, die ongestoord kan verlopen. Een periode waarin ik in mezelf kan spitten en grasduinen, waarin ik alles weer eens op een rijtje kan plaatsen. Gewoonlijk is dat een vakantieactiviteit, maar de maand juni lijkt mij toch wel wat anders. Misschien komen de verkiezingen te vroeg, of hoogst ongelegen.

Maar, een woestijnperiode - in welke vorm ook - zou velen ten goede komen. Zo even naar zijn diepste ik graven, het kan beangstigend maar ook levengevend zijn. Het kan de mens tot verdiept engagement brengen. Wat dit kan betekenen, kunnen we zien aan de man uit Nazareth. Zijn woestijnervaring gaf gestalte aan Gods droom over deze aarde en plaatste de omgang met de medemens in een verrassend fris perspectief. Misschien moeten we eens niet wachten op verkiezingen om de woestijn in te trekken.

Wilfried Gonthier

Roger Dillemans, bijzonder commissaris van de Vlaamse regering

Op 22 maart nam de Katholieke Hogeschool Kempen officieel afscheid van Paul Martens als algemeen directeur. Als bijzonder commissaris van de Vlaamse regering voor de hogescholen licht hij sinds vorig jaar september de Vlaamse hogeschoolopleidingen door. Prof. em. Roger Dillemans, ere-rector van de K.U.Leuven, begon drie jaar geleden aan eenzelfde doorlichting van de Vlaamse universiteiten. We waren daarom bijzonder vereerd om net deze commissaris van de Vlaamse regering als eminent spreker op onze academische zitting te mogen verwelkomen. Zijn toespraak *Optimalisering van het hoger onderwijs, een nieuwe uitdaging* genoot dan ook bijzonder veel aandacht van de aanwezigen.

Een paar weken eerder waren wij al te gast bij ere-rector Dillemans. Hij ontving ons in zijn kantoor in de Leuvense Minderbroedersstraat, in Huize *Eygen Heerd*, een prachtig historisch gebouw zoals alleen een eeuwenoude universiteit er in haar bezit heeft. Heel lang resideerde hier de abt van de abdij van Park en op de binnenkoer bevindt zich nog een atelier van de 15de-eeuwse schilder Dirk Bouts. In een dergelijk kader konden we niet anders dan eerst even terugblikken op het verleden, in dit geval de carrière van onze gastheer.

U had van 1985 tot 1995 als rector de leiding over de K.U.Leuven. Hoe verliep uw academische loopbaan die daaraan vooraf ging?

Na mijn studies rechten en wijsbegeerte in Leuven, trok ik naar de Harvard University en haalde er de graad van Master of Laws. Daarna werd ik gevraagd om aan de Chicago Law School te gaan doceren, maar de toenmalige rector had me liever terug in Leuven. Hij bood me een job aan de universiteit aan en toen ik 32 was kon

ik mij gewoon hoogleraar in de rechten noemen. Ik heb gedurende 25 jaar lesgegeven en dit ondanks andere drukke bezigheden nooit verwaarloosd. Ik werd parttime advocaat om de voeling met de praktijk niet te verliezen. In de jaren zestig was ik een aantal jaren als adviseur verbonden aan ministeriële kabinetten, o.a. bij eerste minister Theo Lefèvre. Ik ben ook lid geweest van de Commissie Leemans, die de splitsing van de unitaire Leuvense universiteit voorbereid heeft. Van 1978 tot 1981 was ik decaan van de rechtsfaculteit, een boeiende en stimulerende maar moeilijke opdracht. Tussen 1980 en 1985 was ik koninklijk commissaris voor de hervorming van de sociale zekerheid. Mijn eindrapport heb ik aangeboden aan huidig premier en toenmalig minister van Sociale Zaken Jean-Luc Dehaene. In 1985 overleed rector De Somer en ik werd verkozen als zijn opvolger. Ik ben twee termijnen van vijf jaar rector geweest, langer kan niet. Lesgeven heb ik tijdens mijn rectoraat niet echt meer gedaan.

U hebt duidelijk veel belang gehecht aan uw onderwijsopdracht. Was dat vroeger een algemene tendens aan de universiteit?

Nee, zeker niet. De Leuvense universiteit wou zich duidelijk profileren op internationaal vlak en dat kon vooral via wetenschappelijk onderzoek. Na de splitsing werd die drang nog groter. Men had immers denigrerend voorspeld dat een Vlaamse universiteit in Leuven niet meer zou zijn dan *de universiteit van het Hageland*. De uitdaging om het tegendeel te bewijzen, had tot gevolg dat *research* heel veel aandacht kreeg. En ik spreek niet zomaar van *research*, want het Engels drong zich steeds sterker op als de *lingua franca* van het onderzoek. Wij hebben ons bijgevolg zeer sterk op de Engelstalige wetenschappelijke wereld gericht.

Tijdens mijn rectoraat heb ik er wel naar gestreefd om meer evenwicht tussen onderzoek en onderwijs te bereiken. Onderwijs aan een universiteit moet wetenschappelijk onderwijs zijn, dat gevoed wordt door het onder-

zoek. Een prof die alleen onderzoek wil doen, hoort in feite niet thuis aan een universiteit. Het is ook belangrijk dat het universitair onderwijs van in het begin gekruid wordt met fundamenteel onderzoek. Studenten moeten tijdig, dus al van in de eerste jaren, in de bijzondere sfeer van *onderzoeksnieuwsgierigheid* komen. Kennisoverdracht of, misschien beter, het delen van kennis mag in de kandidaturen nog altijd een belangrijke onderwijsvorm zijn, maar zeker niet de enige.

De VLIR (*Vlaamse Interuniversitaire Raad, nvdr*) is toen gestart met visitatiecommissies die de opleidingen aan de universiteit kwamen evalueren. Het ging om een evaluatie van het universitair onderwijs, niet van het onderzoek, maar de band tussen het onderwijs en het onderzoek kwam hierbij wel aan bod. De K.U.Leuven heeft deze visitaties steeds gesteund. Ze zijn echter maar zinvol als ze aan drie voorwaarden voldoen: het onderzoek moet door deskundigen gebeuren, de boodschap van hun besluiten moet duidelijk zijn en men moet er gevolg aan geven. Als rector heb ik het belang van het onderwijs nog op andere manieren kunnen stimuleren: er werd een Onderwijsraad opgericht, het LINO (*Leuvens Instituut voor Nieuwe Onderwijsvormen, nvdr*) ging van start, de permanente vorming werd op universitair niveau getild en nieuwe technologieën deden hun intrede ook in het gewone contactonderwijs.

Met de visitaties kwam de kwaliteitszorg in het onderwijs in de schijnwerpers te staan. Ook in uw onderzoek met betrekking tot de optimalisering van het universitair onderwijsaanbod staat kwaliteit centraal.

Kwaliteit en relevantie zijn de twee voornaamste thema's die overal in Europa aan bod komen in het kader van een optimalisatie van het onderwijsaanbod. Om de kwaliteit van een opleiding te beoordelen, moet je een aantal logische stappen zetten. Op de eerste plaats moet je over een goed instrumentarium beschikken met o.a.

duidelijk omschreven definities en goede criteria. Daarnaast moet er een degelijk systeem zijn om te evalueren en ten slotte moet je zien wat er van terecht komt. Goede criteria alleen volstaan niet. Het moet o.a. duidelijk zijn wat het belang is van elk criterium en hoe de samenhang is tussen de verschillende criteria. Minister Baldewijns heeft ondertussen een werkgroep samengesteld die dat zal onderzoeken; o.a. Paul Martens en ik zitten daarin.

In mijn tweede rapport voor de minister ben ik hierop uitgebreid ingegaan, uitgaande van hoe men daar in het buitenland mee omgaat. Ik onderscheid er drie grote domeinen in met als eerste de *input*. Hieronder worden de noodzakelijke voorwaarden verstaan die aanwezig moeten zijn zoals de context waarbinnen men werkt, de basisfinanciering van een opleiding en de personeelsomkaderingen, vooral, de aanwezige *research*. Het tweede is het eigenlijke onderwijsproces. Wat zijn de doelstellingen? De programma's? Wat wil de opleiding bereiken? Hoe wordt het onderwijs georganiseerd? Wat is de inhoud? Hoe wordt er didactisch gewerkt? Ten slotte is er de *output*, het resultaat of het rendement zoals de Amerikanen zeggen. Een begrip waar wij hier nog wat onwennig tegenover staan. Nochtans is dit een belangrijk aspect waarbij de oud-studenten een voorname rol kunnen spelen. Wat heeft de opleiding hun bijgebracht voor hun beroepsleven en hun leven in het algemeen?

Een opleiding moet ook relevant zijn. We moeten ons niet alleen afvragen of er behoefte is aan een opleiding en op welk niveau, maar eventueel ook of er nog één moet bijkomen als we eenzelfde opleiding al aan twee of drie universiteiten hebben. Minister Baldewijns heeft in samenspraak met de rectoren beslist daarvoor zo vlug mogelijk een Erkenningscommissie op te richten. Op termijn zal ze niet alleen de nieuwe opleidingen, maar ook de bestaande opleidingen doorlichten. We krijgen dan een beleid gestoeld op kwaliteit en relevantie.

Degelijk universitair onderwijs aanbieden, dat wordt een opdracht voor Vlaanderen. Die opdracht heeft immers ook een sociaal luik. Als de Vlaamse studenten in eigen land geen degelijk universitair onderwijs kunnen vinden, zullen ze het elders in Europa moeten zoeken. Studenten die het zich financieel kunnen veroorloven, zullen dat ook doen, maar dat is niet voor iedereen weggelegd.

Dreigt het gevaar niet dat de relevantie van een opleiding alleen vanuit enge economische perspectieven beoordeeld zal worden? Zullen een aantal opleidingen niet kansloos worden als de maatschappelijke behoefte en de kostprijs in rekening gebracht worden?

Dat gevaar bestaat en daarom moeten wij ervoor ijveren om het begrip relevantie algemeen en ruim te houden. Het mag niet beperkt economisch opgevat worden. Wetenschappelijk onderzoek dat niet direct tot toepassingen leidt, moet nog altijd voldoende ruimte krijgen. Ook de humane wetenschappen mogen hierbij niet in de kou blijven staan. De universiteiten kunnen bijvoorbeeld niet zomaar de studie van het Sanskriet laten vallen. Het hoger onderwijs moet trouwens voor een stuk algemeen vormend blijven. Algemene vorming kan niet zonder bijvoorbeeld de geschiedenis, de basiswetenschap van de cultuurwetenschappen, en onze maatschappij kan niet zonder filosofen, ethici, juristen, taalkundigen. Onze afgestudeerden moeten ook niet onmiddellijk voor honderd procent inzetbaar zijn. Wij moeten ingenieurs afleveren, maar geen ingenieurs voor Alcatel, Barco of Philips.

Sinds een aantal jaren komt de overheid met het HOBU-fonds tegemoet aan een oude verzuchting van de hogescholen om meer mogelijkheden te krijgen op het vlak van het onderzoek. Hoe staat u daartegenover?

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen fundamenteel en toe-

gepast onderzoek. Het fundamenteel onderzoek is onontbeerlijk om toegepast onderzoek mogelijk te maken. De universiteiten doen beide vormen van onderzoek. Ik vind dat het fundamenteel onderzoek, dat toch langetermijnonderzoek is, aan de universiteiten voorbehouden moet blijven. De beschikbare middelen zijn te beperkt om ze te versnipperen, en versnippering tast alleen de kwaliteit van de initiatieven aan. Nu het HOBU-fonds de hogescholen de mogelijkheid geeft om meer aan toegepast onderzoek of kortetermijnonderzoek te doen, ontstaan er interessante perspectieven voor samenwerking met de universiteiten. De band tussen fundamenteel onderzoek en toegepast onderzoek is immers voor beide partijen essentieel. In dergelijke samenwerking moet de universiteit niet noodzakelijk de leidende rol voor zich opeisen, overleg moet er leiden tot werk- en taakverdeling.

Ik heb het hierover trouwens al met Paul Martens gehad en wij zijn het erover eens dat er voor dergelijke initiatieven netwerken gevormd moeten worden, waarbij faculteiten of onderzoeksgroepen van universiteiten kunnen samenwerken met departementen van hogescholen. In een kleine regio als Vlaanderen mag afstand hierbij geen rol spelen, zeker niet met de moderne telecommunicatie als hulpmiddel. In een volgend rapport zal ik overigens de nadruk leggen op de mogelijkheden van samenwerking en netwerking tussen de universiteiten en de hogescholen, met ieder zijn eigen opdracht. Dat kan zeer vruchtbaar werken. Ook binnen de Vlaamse regering en de VLOR (*Vlaamse OnderwijsRaad, nvdr*) leeft die overtuiging.

De structuur van ons tertiair onderwijs, met de opdeling tussen de universiteiten en de hogescholen, wordt meer en meer in vraag gesteld, o.a. met de verklaring van de Sorbonne van mei '98. Sluit u zich daarbij aan?

Ik ben er voorstander van om het onderscheid tussen de opleidingen aan de universiteiten en aan de hogescholen te behouden. Ik zie daar trouwens geen twee maar een drie-deling in: de opleidingen aan de universiteiten, de opleidingen van twee cycli aan de hogescholen en de opleidingen van één cyclus aan de hogescholen. Elk van deze geledingen - het woord niveau gebruik ik hier niet graag - voorziet in maatschappelijke behoeften, die verschillend zijn. Zij trekken ook verschillende typen studenten aan. U weet dat het VIK (*Vlaamse IngenieursKamer, nvdr*) een knuppel in het hoenderhok gegooid heeft met haar vraag om industrieel ingenieurs aan de universiteiten op te leiden. Binnen een commissie van het VEV (*Vlaams Economisch Ver-*

bond, nvdr) ontmoet ik nogal wat ingenieurs, zowel burgerlijk ingenieurs als industrieel ingenieurs. Deze mensen menen dat het twee verschillende opleidingen moeten blijven. Ze voorzien immers in een verschillende behoefte binnen het bedrijfsleven. Ook zij vinden dat er meer en beter gestructureerde samenwerking moet komen tussen de opleidingen burgerlijk ingenieur aan de universiteiten en de opleidingen industrieel ingenieur aan de hogescholen. Dat geldt in feite voor heel het tertiair onderwijs in Vlaanderen. Hoewel de opleidingen van twee cycli aan de hogescholen allicht de meest aangewezen partners voor de universiteiten zijn, moeten er ook mogelijkheden zijn voor de opleidingen van één cyclus. Waarom zou een departement verpleegkunde van een hogeschool geen afspraken maken

met een medische faculteit? Uiteindelijk werken hun afgestudeerden later met dezelfde patiënten. Paul Martens en ik zullen proberen om wat bruggen te bouwen, misschien moeten we er samen eens een rapport over schrijven.

Met Paul Martens hebt u nu een collega gekregen met een gelijkaardige opdracht voor de hogescholen. Bemoeilijkt dat uw opdracht?

Neen, zeker niet. Het was trouwens al lang duidelijk dat de aanstelling van een bijzonder commissaris voor de hogescholen in de lucht hing. Met de aanstelling van Paul Martens heeft toenmalig minister van Onderwijs Luc Van den Bossche gevolg gegeven aan een duidelijk signaal vanuit de hogescholen. Mijn eerste rapport werd gunstig onthaald, maar de VLHORA (*Vlaamse HOgeschoolenRaad, nvdr*) meende dat ik moeilijk over de relatie tussen de universiteiten en de hogescholen, over samenwerking en het bouwen van bruggen kon praten zonder de hogescholen bij in het onderzoek te betrekken. De minister noch ik vonden dit haalbaar. Mijn opdracht was al moeilijk genoeg en ik ben onvoldoende vertrouwd met het hogeschoolonderwijs. Maar de minister had de boodschap van VLHORA goed onthouden. Ik wist dat er een aanstelling ging komen en dat de keuze op Paul Martens gevallen is, verheugt me. Het klikt tussen ons beiden, hoewel wij uiteraard onze eigen opdracht hebben. Het was misschien beter geweest dat hij tegelijk met mij begonnen was, dan hadden we samen mooi kunnen eindigen. Maar goed, de hogescholen hebben het nadeel gehad dat ze er niet van in het begin bij waren, hun voordeel zal misschien zijn dat ze met het eindrapport van Paul Martens het laatste woord hebben in dit debat. Ik gun het hem, hij zal dat mooi kunnen afronden.

En ons lijkt dat een perfecte afronding van dit gesprek. Bedankt.

Luc Damen
Maurice Vaes

kunstenaar, naar analogie van de basisidee *In elke mens een kunstenaar*, is hieraan niet vreemd. En hoewel de organisatoren, de studenten 3 Sociaal-Cultureel Werk (SCW) van het departement Sociaal Werk, op stage waren vertrokken eind januari, hadden ze spetterend hard verdergewerkt aan hun project. Het startte vanuit de cursus *Methodiek animatie en cultuur*, maar groeide uit tot ver boven de verwachtingen.

Op de vernissage was er spanning en gezelligheid. We ontmoetten er een gedreven Erna Cobbaert, cultureel attachée van de minister-president, en zelf oud-studente van een sociale hogeschool. Op het podium gaven niet alleen SCW-ers uit het tweede en derde jaar, maar ook oud-studenten blijk van muzikale kwaliteiten. En dat terwijl het gonsde in het praatcafé. Docenten en studenten hebben er elkaar op een andere manier ontmoet. Kunstenaars uit de omgeving toonden interesse om volgend jaar mee te werken, onze Nederlandse gasten willen graag actiever deelnemen en de toekomstige tweedejaars hebben zo hun eigen plannen. Maar daarover meer in een volgende uitgave...

Het gebeurde in de kelderrefter. Van 2 tot 5 maart moesten tafels en stoelen plaats ruimen voor een labyrint waarin achter elk hoekje een verrassing wachtte. Een aquarel of een collage, een olieverfschilderijtje of een beeld, een installatie of tekening, een grafiek of een ...: er hingen of stonden niet minder dan 102 werken van 34 studenten, vier docenten en een administratief personeelslid en van twaalf studenten en twee docenten uit Nederland kwamen.

Het werd een bruisend project. De promotiecampagne *In elk haar een*

Dinora De Waele

Samenwerkingsakkoord tussen Fontys hogescholen en KH Kempen

Hogeschoolstudenten Orthopedie zijn witte raven. De opleiding aan de KH Kempen, de enige in Vlaanderen, volstaat dus ruimschoots. In Nederland bestaat de opleiding voorlopig helemaal niet; het aantal gegadigden ligt er trouwens niet hoger dan bij ons. Op donderdag 14 januari tekenden Jan Thomeer, lid van de Raad van Bestuur van de Fontys Hogescholen, en Maurice Vaes, algemeen directeur van de KH Kempen, een samenwerkingsakkoord tussen beide hogescholen. Het nieuwe verbond staat garant voor een gemeenschappelijke opleiding.

Nederlanders en Vlamingen op dezelfde banken

Vanaf september 2001 zullen Vlaamse en Nederlandse jongeren in Geel dus samen Orthopedie studeren en komt er in de Lage Landen (misschien wel voor het eerst) één wederzijds erkende en gesubsidieerde hogeschool-opleiding. De betrokken partijen zijn het departement Gezondheidszorg & Chemie van de KH Kempen en de Faculteiten Techniek en Gamma van de Stichting Fontys Hogescholen in Eindhoven.

De opleiding wil vernieuwen en zich op Europees vlak kunnen meten met de leidende instituten (Parijs, Glasgow en Dortmund). Het voorbereidende project startte op 1 januari 1999 en loopt tot 31 december 2000, in zes fasen. In de laatste fase moeten er overeenkomsten komen met de verantwoordelijke instanties over het civiel effect van het diploma in Vlaanderen, Nederland en de Europese Unie. Maurice Vaes is projectcoördinator en Jan Lievens, departementshoofd Gezondheidszorg & Chemie van de KH Kempen, zorgt voor de dagelijkse leiding.

De samenwerking geniet ook de steun van de erkende beroepsverenigingen in België (BBOB, Beroepsvereniging van Bandagisten en Orthopedisten van België) en Nederland (ORTHOBANDA). Zelfs de internationale beroepsorganisatie (INTERBOR) en de internationale wetenschappelijke vereniging van bandagisten, orthesisten en prothesisten (ISPO) staan mee achter het project.

In de orthopedische sector werken in België een duizendtal mensen. De betaallijn voor orthopedie bedraagt hier zo'n drie en een half miljard frank, verdeeld over bandages (1 431 mil-

V.l.n.r. Fred Holtkamp, Jan Thomeer, Maurice Vaes en Jan Lievens.

joen) en orthesen en prothesen (2 112 miljoen in 1996), respectievelijk 0,3 en 0,5% van de totale kosten voor ziekte- en invaliditeitsverzorging.

Het hoogste in Vlaanderen en Nederland

Zeer lang was orthopedisch technicus een beroep dat van vader op zoon overging. Je kon het alleen thuis leren. Geruime tijd geleden kwam er een RIZIV-examen, waarin een kandidaat zijn theoretische kennis moest bewijzen, voordat hij een erkenning kreeg. Toen kwam er een middenstandsopleiding met leercontract. Bijna 20 jaar geleden zijn de Technische Scholen Sint-Jozef in Geel begonnen met de eerste, en nog altijd enige, TSO-opleiding in Vlaanderen. En sinds 1991 bestaat er op de HIKempencampus van de KH Kempen een graaatsopleiding *Orthopedie*, die duidelijk extra's toevoegt aan de bestaande vormingen. Ze steunt op drie pijlers. Er is uiteraard de technische poot, waarin handvaardigheid en grondige kennis van allerlei materialen de toon aangeven. Verder krijgen de studenten een behoorlijke paramedische vorming (anatomie, fysiologie en pathologie) en leren ze sociale en communicatieve vaardigheden aan (zowel richting patiënt als richting dokter).

Steun geven

De meesten onder ons leren het woord *orthopedisch technicus* pas kennen

als ze er zelf mee te maken krijgen. Meer dan eens kreeg ik van abiturienten zelfs de vraag wat het verschil nu eigenlijk is tussen orthopedie en psychologie. Voor veel jonge mensen een grote onbekende dus. Naarmate we ouder worden, is de kans groter dat we met orthopedische technici in aanraking komen. Orthopedische technici helpen namelijk heel wat *slj-tageleed* verzachten. Ze maken bandages, orthesen en prothesen, en leveren ook rolstoelen af.

Bandages zijn er in allerlei soorten. Lumbostaten (korsetten in tijk, een stevig katoenen weefsel, en metaal) helpen bij zware rugklachten. Buikgordels, meestal in elastisch weefsel, steunen uitzettende buikwanden en verzakkende organen. Breukbanden, die lies- en navelbreuken op hun plaats houden, verdwijnen stilaan uit roulatie, omdat dit soort problemen nu vaak operatief wordt aangepakt. Steunzolen zijn voor niemand onbekend. Verwonderlijk is de indeling van uitwendige borstprothesen en aërosoltoestellen voor mucopatiënten bij de bandages. Dat heeft alles van doen met het gefaseerde examen dat kandidaten bij het RIZIV moeten afleggen om tot het beroep te worden toegelaten. Een proef in dit examen betreft bandagisten en laat toe dat ze ook die laatste producten verkopen.

Orthesen zijn uitwendige steunapparaten voor o.a. enkel, knie, bovenbeen, romp en hals. Ze corrigeren, geven steun of immobiliseren, afhankelijk van het letsel. Ook zitschalen en nachtschelpen behoren tot deze groep. Aan de grondslag van alle orthesen ligt maatwerk, nog altijd een belangrijk onderdeel van de opleiding. Ben je daarin bedreven, dan volgt de

rest als vanzelf. Orthesisten vertrekken van een gipsafdruk. Daarvan maken ze een gipspositief, waarop ze de nodige correcties uitvoeren. Dat is de vorm waarop ze het gewenste apparaat uitwerken. Op de markt verschijnen nu ook heel wat prefab-apparaten in standaardmaten (S, M, L, XL, u kent dat wel). Orthesisten hebben dan de taak het juiste apparaat te kiezen en het aan de specifieke noden van de patiënt aan te passen.

Vrij recent is IMF ontstaan, IMmediate Fitting. Het gaat hier over lage-temperatuurplastics, die in een bad van 60 °C eerst vrij flexibel worden gemaakt, dan direct op de te ondersteunen plaats aangebracht en ten slotte in de juiste vorm gekneed. Bij kamertemperatuur zijn ze stijf genoeg om steun te geven.

Handen geven

En dan zijn er nog de prothesen: uitwendige vervangmiddelen van geamputeerde lichaamsdelen. Alles is hier op maat, dat kan nauwelijks anders. Op de stomp wordt een perfect passende koker gevormd. Uit een veelheid van beschikbare onderdelen moet de prothesist vervolgens de geschikteste zoeken en die dan met grote precisie monteren.

Armprothesen vormen een speciaal geval. Eerst en vooral zijn er de cosmetische. Die zijn vaak alleen bedoeld om andere mensen niet af te schrikken met de handicap. Ze moeten er uitzien als een perfecte arm, maar verder niets kunnen. De mechanisch beweegbare prothesen gaan al een stap verder. Door een aantal vrij grove bewegingen (met romp of bovenarm, afhankelijk van de situatie) gaan ze open of toe. De meest verfijnde zijn echter de myo-elektrische prothesen. Hierin reageren elektroden op spiercontracties. Patiënten kunnen na lang oefenen met de kunsthand allerlei zaken vast nemen, op den duur zelfs glazen, en je hoeft dan niet langer te vrezen voor je eigen hand als je ze de vijf geeft.

Dirk De Roose

De juiste redenen hiervoor zijn moeilijk te achterhalen. Misschien omdat het toch heel wat werk en een aardige investering vraagt. De dieren moeten eten, hebben een degelijke huisvesting nodig en vragen elke dag de nodige verzorging. Voor Peter betekent dit dat hij 's morgens een halfuurtje bezig is met voederen en 's avonds nog een uur met verzorging van zijn zowat 200 duiven en reiniging van de hokken. Vooral de gezondheidscontrole is erg belangrijk. De vogels moeten af en toe kuren volgen en tegen een aantal ziekten worden gevaccineerd. Problemen moeten snel worden onderkend en bijgestuurd.

Kruisen en kampioenen kweken

Met een goede verzorging alleen heb je nog geen kampioenduif. Die krijg je pas door goed te gaan selecteren en te kruisen. Het vak erfelijkheidsleer van Fons Lommelen heeft hem hier allicht goed geholpen, maar een goed oog is eveneens belangrijk. Peter geeft volgende tips om een goede duif te herkennen. Ze moet fris ogen, de verhouding tussen vleugel en lichaam moet goed zijn, de bespiering is belangrijk en tot slot moet een duif veel zachte pluimen hebben.

Om te kruisen kun je het best gebruik maken van vreemde bloedlijnen en daarom koopt Peter regelmatig duiven aan voor dit doel. Voor die aankoop selecteert hij in de uitslagen van de wedstrijden kwekers met goede duiven en bij hen probeert hij er dan aan te kopen. Na verloop van tijd ken je de mogelijk goede combinaties wel en moet je proberen die in de praktijk te verwezenlijken. Als dat is gelukt, dan kun je in de wedstrijden meedingen naar de prijzen.

In het laatste jaar Industrieel Ingenieur Landbouw studeert Peter Ceusters, een duivenliefhebber. Zoals in zovele Vlaamse families waren zijn beide grootvaders, zijn vader en enkele ooms fervente duivenmelkers. De laatste jaren is het echter niet meer zo evident dat een jongere kiest voor deze volkssport. Toch raakt Peter in die mate gefascineerd door de duivensport dat hij in 1991 de verlaten duiventil van zijn vader een opknapbeurt geeft en zich enkele gevleugelde diertjes aanschafft. Dat er niet veel jongeren meer door deze sport worden aangetrokken, blijkt duidelijk uit het ledenaantal van zijn club Samenspel Oosterlo. In vergelijking met tien jaar geleden is het aantal duivenliefhebbers er bijna gehalveerd.

En dan de lucht in

Vanaf half maart tot begin oktober kun je de duiven wekelijks laten vliegen. Je kan kiezen voor de snelheidsvluchten, wedstrijden over *korte* afstanden van 80 tot 250 km, of voor de halve fondvluchten (300 tot 480 km). Noyon (220 km) en Quiévrain (120 km) zijn de bekendste lossingsplaatsen voor snelheidsvluchten. Van mei tot augustus worden de wedstrijden over grotere afstanden georganiseerd. Alle drie weken heb je dan de mogelijkheid om je duiven in te schrijven voor de fond (meer dan 500 km). De langste vlucht (1 000 km) wordt in Barcelona gelost en wordt éénmaal per jaar georganiseerd. Naast de verschillende afstanden zijn er nog categorieën, afhankelijk van de leeftijd van de duiven.

Een duif kan een aardige snelheid ontwikkelen. Als ze wind mee heeft, duurt de tocht van Noyon naar Geel twee uur. Met tegenwind kan dat

oplopen tot 3,5 uur.

De juiste klassering na een wedstrijd gebeurt aan de hand van de snelheid, uitgedrukt in meter per minuut. Elk hok heeft coördinaten waarmee de afstand tot de lossingsplaats wordt bepaald. Deelnemende duiven krijgen bij de inschrijving een rubberen ringetje om de poot. Dat wordt bij aankomst zo snel mogelijk van de poot gehaald en in een speciale tik-klok afgeklokt. Tijd en afstand zijn nu bekend en de omrekening naar m/min. kan gebeuren. De duif met de hoogste snelheid wordt als overwin-

naar gerangschikt.

Door geld in te zetten op je duif kun je, als ze goed presteert, toch wel een aardig centje verdienen, aldus Peter. En hij kan het weten, want zijn erelijst ziet er al aardig uit. In 1995 werd hij Nationaal Kampioen bij de jeugd. Daarvoor werden de zes beste uitslagen van één duif opgeteld. De duif die dit presteerde, was Tarzan, een zwarte witpen.

Daarnaast behaalde Peter diverse kampioentitels binnen zijn club. Voor deze kampioenschappen worden elf clubs uit de regio samengenomen met in totaal zowat 2 300 duiven. In 1994 en '95 werd hij er algemeen kampioen, in '97 werd hij kampioen op de halve fond en in '98 werd hij kampioen op de snelheid en was hij tweede op de halve fond.

Peter heeft zeker het goede oog en de goede hand voor de duivensport. Met zulke uitslagen kan het niet anders dan dat hij een aantal snelle blauwe geschelpten op zijn til heeft.

Paul Grauwen

Rik Aegten benoemd tot vicaris-generaal

HIK KORT

E.H. Rik Aegten, voorzitter van het hogeschoolbestuur van de Katholieke Hogeschool Kempen, werd eind december 1998 door Monseigneur Paul Van den Berghe benoemd tot vicaris-generaal van het bisdom Antwerpen. Rik Aegten werd op 24 juni 1965 tot priester gewijd. Hij was achtereenvolgens leraar in Heist-op-den-Berg, onderpastoor in Mol-Achterbos en in Geel-Holven. In 1981 werd hij pastoor van Holven en vervolgens deken van Geel. Vanuit die functie stond E.H. Aegten aan het hoofd van de inrichtende macht die de Technische Scholen Sint-Jozef en het Hoger Instituut der Kempen bestuurde. Bij de fusie van tien Kempense hogescholen tot de Katholieke

Hogeschool Kempen werd hij voorzitter van het hogeschoolbestuur. In 1994 werd hij als bisschoppelijk vicaris verantwoordelijk voor de dienst van het materieel en financieel beheer van het bisdom Antwerpen. Als vicaris-generaal krijgt E.H. Aegten voortaan de zorg voor o.a. sociale en caritatieve werken, migranten, Caritas, Welzijnzorg en Broederlijk Delen. Het hogeschoolbestuur wenst E.H. Aegten van harte proficiat met zijn nieuwe benoeming.

Op woensdag 20 januari vond op het HIKempen een gespecialiseerde studiedag, *Innoveren met Aluminium*, plaats ter gelegenheid van de officiële opening van het Aluminium Center Vlaanderen. Eminente sprekers uit Nederland en Vlaanderen hadden het over allerlei aspecten van de aluminiumverwerking in de Lage Landen. Wij willen u hier een samenvatting presenteren van de voordracht die Freddy De Roose, directeur Strategy & Business Planning bij Hoogovens Aluminium in Duffel, gaf over het *groene* metaal aluminium.

Elektrolyse van bauxiet

Aluminium is na zuurstof en silicium het scheikundig element dat het meest voorkomt in onze aardkorst. Het is voorlopig evenwel maar economisch te verwerken als het in voldoende geconcentreerde vorm voorkomt. Dat is alleen het geval met het mineraal bauxiet, genoemd naar het Zuid-Franse stadje Les Baux, waar deze rode aarde overal te zien is.

De gekende wereldvoorraad bauxiet wordt geschat op zo'n 40 miljard ton. Per jaar graven machines daarvan een goede 100 miljoen ton uit. De wereldvoorraden zullen nog lang in de behoeften kunnen voorzien, dit in tegenstelling tot de meeste andere materialen. Australië beschikt over de grootste reserves (42%).

Voor de elektrolyse van bauxiet is behoorlijk wat elektriciteit nodig, maar in de laatste 40 jaar is de industrie erin geslaagd om die behoefte met 30% terug te schroeven. Toch is 13 kWh/

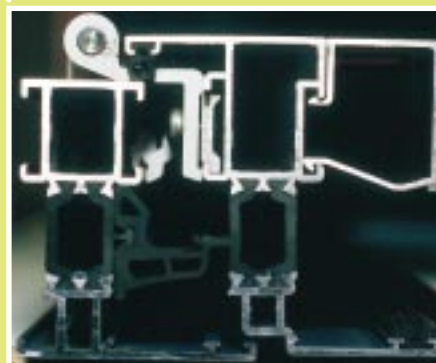

kg aluminium veel en dus sterk milieubelastend. Daarom verplaatsen de primaire aluminiumfabrieken zich naar landen met goedkope én duurzame elektriciteit, die voornamelijk uit waterkrachtcentrales wordt gewonnen. Belangrijke smelters vinden we bijgevolg in Noorwegen, Canada en IJsland.

De aluminiumproductie heeft sinds de tweede wereldoorlog een hoge vlucht genomen. De aluminiumindustrie in Vlaanderen bleef daarbij niet achter. Meer zelfs, waar de ontginning van aluminium halfweg de jaren '90 niet in volume toenam, bleef de vraag naar en productie van halffabrikaten gestaag groeien. Dat heeft alles te maken met de sterk toegenomen recyclage van aluminium.

Licht, maar ijzersterk

Aluminium heeft nogal wat gunstige eigenschappen die er een zeer gewild metaal van maken. In de eerste plaats is aluminium licht: het weegt maar een derde van staal. Toch kan het door de juiste legering (menging met andere metalen) en door hittebehandeling zeer sterk worden gemaakt en zo voor heel wat toepassingen met staal concurreren. Aluminium geleidt zeer goed, zowel elektriciteit als warm-

te. Vele hoogspanningskabels zijn in aluminium: veel lichter dan koper en ze geleiden bijna even goed. Het metaal straalt (voor een metaal) weinig warmte uit en kan daarom als isolator worden ingezet. Het is corrosiebestendig ('roest' alleen oppervlakkig en beschermt zich zo tegen verdere slijtage), chemisch inert (gaat met andere elementen nauwelijks verbindingen aan) en gemakkelijk te recycleren. Al deze eigenschappen maken dat er steeds meer toepassingen voor aluminium worden bedacht.

Enkele voorbeelden illustreren het milieuvriendelijke karakter. Het aluminium dak van de San Gioacchinokerk in Rome is 100 jaar oud en nog steeds in goede staat. Het biedt hoge weerstand aan de weersomstandigheden en luchtvervuiling, houdt goed zijn vorm en heeft weinig onderhoud nodig. Hoewel het nog maar 40 jaar oud is, kunnen we hetzelfde zeggen van

het Atomium in Brussel, dat ironisch genoeg het ijzerkristal voorstelt.

Een tweede reeks belangrijke toepassingen vinden we in auto's. In onze auto's zit steeds meer materiaal (stuurbekrachtiging, airbags, ABS, deurversterkingen en ga zo maar door). Maximale benutting van aluminium kan het gewicht van een doorsnee wagen met 300 kg verminderen. Daardoor wordt die 1,8 liter zuiniger op 100 km, niet alleen economisch, maar ook ecologisch weegt dat zwaar door. De aluminiumindustrie is momenteel nauw betrokken bij de ontwikkeling van wagens die maar drie liter brandstof per 100 km nodig zullen hebben.

Zeven levens

Aluminium wordt eigenlijk niet verbouwd. Het is immers eenvoudig en efficiënt te recyclen. Secundair aluminium maken kost maar 5% van de energie die nodig is om primair aluminium te maken. Waar het dus om een energieslokop gaat in de primaire productie, is het een energievriendelijk metaal bij herwinning. Het is dan ook geld waard als 'afvalstof', wat de recycling sterk in de hand werkt. Aluminium kan gemakkelijk zeven levens, of misschien wel meer, hebben. Nu al wordt 95% van het aluminium in de transportwereld en 85% van het aluminium uit de bouw hersmolten. In de verpakkingsector gaat 35% opnieuw

de smeltoven in.

In 1997 is in Duffel de Greenmelt gebouwd. Hij kan ongeveer 30 000 ton verzameld aluminium per jaar verwerken.

Hoewel aluminium in primaire productie dus behoorlijk wat energie vraagt, is het op lange termijn toch een milieuvriendelijk materiaal. Dat heeft het metaal te danken aan tal van gunstige eigenschappen. Het heeft een zeer gunstige gewicht-sterkte verhouding, geleidt goed, is corrosiebestendig en chemisch inert en vooral: het is gemakkelijk en met weinig energie te herwinnen.

Freddy De Roose

Aluminium Center Vlaanderen

Op 20 januari werd het Aluminium Center Vlaanderen officieel geopend door minister-president Luc Van den Brande. Dat gebeurde op het symposium *Innoveren met aluminium* op de HIKempen-campus van de KH Kempen. De minister-president feliciteerde in zijn toespraak de organisatoren en legde de klemtoon op het belang van cluster-vorming in Vlaanderen. Hij huldigde daarbij het principe één frank voor één frank (of had hij euro moeten zeggen?). Dat wil zeggen: voor elke frank die de industrie in de cluster steekt, legt de Vlaamse Regering er een bovenop. De leden van Aluminium Center Vlaanderen zijn goed voor ongeveer 65% van de tewerkstelling in de sector. Zij hopen dat de andere (meestal kleinere) bedrijven spoedig zullen aansluiten. De zetel van Aluminium Center Vlaanderen is gevestigd in het Bedrijvencentrum van Mechelen: (015)30 20 15.

foto: VITO

De aluminiumsector in Vlaanderen halffabrikaten en eindproducten

	Vlaanderen	België	Nederland
productie	280 000 ton	316 000 ton	307 000 ton
verbruik	100 000 ton	142 000 ton	304 000 ton
netto export	180 000 ton	174 000 ton	3 000 ton
tewerkstelling	4 200 pers.	5 000 pers.	

Het thema gevangenen is een van de overgebleven taboes in onze samenleving. Het debat rond alternatieve strafformen is sinds Dutroux geblokkeerd. Vervroegde vrijlatingen worden minder snel toegestaan. Er komen nieuwe gevangenisstraffen, omdat de huidige overvol zitten... En het ziet er niet naar uit dat er op dat vlak snel verandering in zit.

Twee maanden lang (oktober-december 1998) werkte de practicumgroep van het eerste jaar D2, departement Sociaal Werk, samen met docente Goele Leyder rond het thema *gevangenen*.

De muur, de stoel, de kast, het bed,... Zo klinkt het in het liedje van de *Lama's*. En inderdaad, dat zijn vaak de enige dingen die deze mensen te zien krijgen. Sommigen hebben een wastafel, een radio. Een enkeling kan zelfs een tv of computer betalen. Wij, de samenleving, hebben bepaald dat zij, de gevangenen, niet in staat zijn hun verantwoordelijkheden als lid van de samenleving op te nemen. Wij vinden dat rechtvaardig: die zijn billen brandt, moet op de blaren zitten. We sluiten hen op. Zij mogen af en toe nog een aalmoezenier of een sociaal werker spreken en verder willen we er zo weinig mogelijk mee te maken hebben. De andere kant van het verhaal is weinig bekend.

Schuld en boete

Het is zoals bij een ernstige ziekte waar je al wel van gehoord hebt, maar waarover je pas meer wilt weten als je erbij betrokken bent via een vriend of familielid. Dan nog kun je niet helemaal begrijpen wat die ziekte bij haar of hem teweegbrengt. Je kunt alleen een beetje helpen de pijn te dragen. Als je zelf zo ziek was, zou je je in de steek gelaten voelen. Je wilt behandeld en genezen worden en je bent maar wat blij als je vrienden je komen bezoeken in het ziekenhuis. Als je

gevangen bent wegens een misdrijf, zit je eerst en vooral met een hele hoop schuldgevoelens. Maar evengoed voel je je in de steek gelaten, evengoed wil je kansen krijgen om een nieuwe start te maken en evengoed verlang je steeds weer naar een prentkaartje of kijk je uit naar bezoek. Onze eerste stap was een rollenspel om eigen waarden en onze houding ten aanzien van *schuld* te leren kennen. We zagen en hoorden getuigenissen van familieleden, we praatten met een gevangenis-aalmoezenier en een maatschappelijk assistent. We gingen naar een avond waar een video gemaakt door gevangenen gepresenteerd werd en waar we deelnamen aan een panelgesprek met een

ex-gevangene, een familielid, een gevangenisdirecteur en een aalmoezenier. We vertoefden een hele namiddag lang in een gevangenis en praatte er met de directeur en cipiers, en kwamen in contact met gevangenen. Tot slot hadden we een stellingenspel en discussiegesprek over onze inzichten en vragen.

De samenleving als uitgangspunt

Wat kunnen wij als professionele hulpverleners en vrijwilligers doen, vroegen we ons heel die tijd af. Uit de verschillende sessies bleek dat er in de gevangenis immers heel wat werk

Op de eerste rij: studenten SW tijdens een panelgesprek met een ex-gevangene, een aalmoezenier, een gevangenisdirecteur en een familielid.
foto: Avimo

is. Een punt dat veel aan bod kwam, is dat de hulpverlening in de gevangenis heel goed moet aansluiten bij de leefwereld van de gevangene buiten de gevangenis. Die hulpverlening moet dus ook buiten de gevangenis onverminderd voortgaan. Familieleden en vrienden mogen daarbij niet vergeten worden. Het is voor een vrouw met twee jonge kinderen niet vanzelfsprekend om zich opnieuw aan te passen als haar man na twaalf maanden celstraf (onverwacht) weer vrijkomt. Het geluk kan de eerste weken misschien niet op, maar al vlug komen er allerhande spanningen los. Stel je voor dat die zesjarige zich vijandig gaat opstellen tegenover zijn vader omdat hij hem niet goed meer kent.

En er is meer, vertelde ons de gevangenisdirecteur. Het blijkt dat het merendeel van de gevangenen uit een milieu komt waar mensen weinig kansen krijgen. Liever dan ze weg te stoppen achter hoge muren, moeten wij er mee voor zorgen dat hun leefomstandigheden verbeteren via bijvoorbeeld opleidings- en tewerkstellingsprojecten. Dan hebben ze minder reden om over de schreef te gaan. Gevangenisdirecteur Paul Dauwe van de Hulpgevangenis in Leuven vertelde ons dat er drie sociaal assistenten zijn voor 700 gevangenen. Wat kunnen zij dan voor die gevangenen doen?

Meer personeel inschakelen is volgens de directeur niet de oplossing. Als de hulpverleners hun werk goed willen doen en ze krijgen bijvoorbeeld 50 cliënten om mee te werken, zeggen ze misschien: "Ik merk dat het de goede richting uitgaat. Laat hem nog maar wat hier, dan kunnen we de samenwerking tot een goed einde brengen."

Samen groeien

Van een gevangene die de gevangenis mag verlaten, kun je niet met zekerheid zeggen dat hij of zij er nooit

meer terugkomt. Je kunt je dan afvragen óf de hulpverlening wel zin heeft. Het antwoord is ja! Je gaat toch ook geen kind laten verdrinken, omdat je niet zeker weet of je het nog op tijd kunt redden? "Wanneer een gevangene in de gevangenis beter heeft leren schrijven of in groep heeft leren samenwerken, heb ik al heel wat bereikt," aldus nog directeur Paul Dauwe. In Leuven is er zelfs een tijdschriftje dat de gevangenen zelf maken. Toch spreekt hij ons ook van valium en van isoleercellen, van wachtlijsten voor tewerkstelling en ontspanningsactiviteiten in de gevangenis. Achteraf in een stellingen spel hebben we over een en ander nog lang gediscuteerd. We zijn ook zelf eens gaan kijken in Leuven Hulp. Nee, het leven in de gevangenis is niet om over naar huis te schrijven. Liever hebben ze een kaartje, een wens, een teken vanuit *de samenleving*, waardoor ze weten dat ze niet totaal vergeten zijn.

Jo Creten, student SW

Plechtige opening digitale oprit van de informatiesnelweg

Op zaterdag 27 maart opende Vlaams minister-president Luc Van den Brande op de markt van Geel de Netmobiel, een mobiel opleidingscentrum voor informatietechnologie in de ruimste zin. Die Netmobiel is een prestigieus project van de KH Kempen, ontwikkeld met de steun van de Europese Unie en de Vlaamse Gemeenschap. Een uniek initiatief voor België en Europa.

Lager kan niet

Begin 1998 groeide in de KH Kempen, onder impuls van Jan Dekelver, het idee om een mobiele lesruimte voor informatietechnologie te bouwen. De hogeschool vindt dat geen enkel Kempens bedrijf als informatie-gehandicapte de 21ste eeuw mag instappen. Met deze leswagen wil de KH Kempen daarom de drempel verlagen om de informatica- en de telecommunicatietechnologie in elke hoek van de Kempen te laten binnendringen. Een initiatief dat blijkbaar in goede aarde viel, want vrij spoedig kwamen er financiële openingen via EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en het kabinet van de Vlaamse minister-president. Elk wilden ze 40% van de kosten op zich nemen. Voor de overige twintig procent moeten de initiatiefnemers zelf instaan. Daarvoor genereren ze inkomsten, o.a. uit de verhuur van de Netmobiel en uit sponsoring.

Top of the bill

De Netmobiel is een oplegger met uitschuifbare zijwanden. Operationeel is het een klasruimte van 4,5 m breed en 9 m lang. Daarin staan twaalf tafels, met een werkblad van 110 x 60 cm, aangevuld met een bureaustoel, een kast, een volledig uitgeruste multimedia-PC en een LCD-scherm. De hoogtechnologische inrichting kan zowat elke beschikbare informatieopleiding aan. LAN (Local Area Network), WAN (Wide Area Network), teleconferentie, telefooncentrale en grootbeeldprojectie staan ter beschik-

king van de cursisten. Er zijn aansluitingen voor telefoon, ISDN, kabel, GSM en uiteraard Internet. De indeling van de ruimte is zeer flexibel en daardoor zowel geschikt voor hoorcolleges als voor praktijksessies.

De KH Kempen heeft een identiek lokaal ingericht in het gebouw van BEMT, vlak naast de Geelse Campus. Zo verdubbelt ze de opleidingscapaciteit en bovendien kunnen er tussen beide plaatsen teleconferenties worden opgezet.

De Netmobiel moet op alle mogelijke locaties inzetbaar zijn. Daarom is het meer dan een leslokaal. In een kleine

Het Netmobiel-team: v.l.n.r. Elke Steensels, Eddy Capenberghe, Rob Kuypers en Jan Dekelver

keuken staan een koffiezet en een koelkast. En ook wie dringend zijn handen wil gaan wassen, kan dat ter plaatse doen. Een dieselaggregaat levert de eigen elektriciteit en voor een aangenaam klimaat in de mobiele lesruimte zorgen airconditioning en ringverwarming.

Confectie en maatwerk

De voornaamste doelgroep voor de Netmobiel vormen de KMO's uit de 2T-regio (Balen, Geel, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Laakdal, Meerhout, Mol, Olen, Turnhout en Westerlo). De Netmobiel richt zich ook tot thuisgebruikers en werkzoekenden, en dat in samenwerking met het ACW en Centrum 2000, een Turnhouts vormingscentrum gegroeid uit Janssen Pharmaceutica. De twee geplande sessies voor 1999 zijn al volgeboekt. Ook vrije beroepen (accountants, dokters, tandartsen, notarissen, advocaten en noem maar op) mogen niet op het lijstje ontbreken. Om af te sluiten wordt er ook gedacht aan openbare besturen, bibliotheken en scholen, want zeker voor het onderwijs wil de KH Kempen haar pioniersrol inzake nieuwe media handhaven en zelfs uitbreiden.

Een aantal modules worden in 1999 standaard aangeboden: *Algemene inleiding, Office 97, Internet, Intranet, Networking* en *Teleconferencing*. Daarnaast is er ook ruimte voor oplei-

dingen op maat van de klant. Voor de Office-opleidingen staan medewerkers van Centrum 2000 in, de andere trainingen worden gegeven door medewerkers van het CIT (Centrum voor InformatieTechnologie) en docenten van de KH Kempen. Bedrijven kunnen ook alleen de infrastructuur huren

en zelf voor lesgevers zorgen. De Netmobiel kan overal terecht komen. Op het marktplein als bedrijfsoverschrijdend wordt gewerkt, bij clusteropleidingen op een centrale plaats op een industrieterrein en voor bedrijfsopleidingen op de parking van het bedrijf in kwestie. Geregeld mag je de Netmobiel ook verwachten op beurzen en opendeurdagen om de aandacht van het grote publiek te trekken. Zo is hij trouwens van start gegaan tijdens de Palmenmarkt in Geel.

Meer informatie over de Netmobiel kunt u krijgen bij Rob Kuypers, KH Kempen, Kleinhoefstraat 4, 2440 Geel, (014)56 23 10, fax (014)58 10 65, info@netmobiel.com, www.netmobiel.com.

Dirk De Roose

HIK KORT

BEMT officieel geopend

De officiële opening van het *intelligente* gebouw van BEMT door minister-president Luc Van den Brande op vrijdag 12 maart 1999 kreeg meteen een symbolische waarde voor de Vlaamse managers. Het compleet uitgeruste centrum is op gebied van immotica en bouwconstructie uniek in Vlaanderen. De drie partners van BEMT (Bouw-, Elektro- en ManagementTrainingscentrum) zijn Tecno Bouw, het Vlaams Elektro-Innovatiecentrum en het Instituut voor Management. Patroons, managers, werknemers, leerlingen, leerkrachten, werkzoekenden, installateurs en verdelers kunnen er terecht voor een grondige opleiding en begeleiding om de concurrentie op de Europese markt aan te kunnen.

Tel. (014)57 96 00 en fax (014)57 96 01.

Op 18 maart vond naar jaarlijkse traditie in de agora van de KH Kempen de Jobbeurs plaats. De Jobbeurs van het HIKempen, ondertussen de *Jobbeurs van de Kempen*, kan bogen op een lange traditie, wat meteen ook haar succes verklaart. Ongeveer 90 bedrijven vonden een stand op de Geelse campus, andere visten helaas achter het net. Het enorme jobaanbod lokte ruim 800 KH Kempen-studenten en een honderdtal andere gegadigden.

Toch vroegen we ons af met welke bedoelingen de bedrijven eigenlijk naar de beurs komen en wat studenten hieruit kunnen leren? Deze en andere vragen kregen de standhouders voorgeschoteld door de derdejaars Personeelswerk (PW) van het departement Sociaal Werk.

Zoals je uit de sfeerbeelden kunt destilleren, is er voor veel sollicitanten nog heel wat werk aan de winkel. En dan gaat het niet alleen over de arbeidsmarkt die zich momenteel gunstig ontwikkelt, maar ook over de wijze van solliciteren die nog heel wat bijgeschaafd moet worden. De sollicitatie-

simulaties, die de studenten van 3 PW tijdens de beurs aanboden, bleken dus echt geen overbodige luxe. De tips die de bedrijven meegaven, kunnen als volgt gebundeld worden: kom zelfzeker over, neem actief deel aan het sollicitatiegesprek, weet wat je wilt en beschik over een gezonde dosis zelfkennis, bereid het sollicitatiegesprek voor, draag verzorgde en comfortabele kleren. Personen die momenteel druk op zoek zijn naar een passende job, weten bij deze wat ze moeten doen...

Yasin Yildirim en Sarah Nauwelaers

**Viviane Jehin en Margriet Daelmans
(Creyfs Interim)**

Tijdens onze aanwezigheid op de Jobbeurs leggen wij vooral het accent op recruterende en aanleggen van een werfreserve. Hierbij vinden we het belangrijk dat studenten spontaan en beleefd zijn en weten wat ze willen. Wie een CV heeft voorbereid, presenteert hierbij goed. Algemeen genomen valt het op dat te veel studenten mikken op een vaste job. Hierdoor worden uitzendbureaus vaak een drempel voor pas-afgestudeerden. Vaak heerst ook het vooroordeel dat ze minderwaardig zijn en weinig perspectief bieden op een vaste job. Soms denken studenten ook dat zulke bureaus een deel van hun salaris inpikken. Maar wie kijkt naar de strikt wettelijke reglementering die door de uitzendbureaus nageleefd moet worden, merkt dat dit niet het geval is.

Ann Zellien (Generale Bank)

De Generale Bank is al jaren een trouwe aanwezige op de Jobbeurs. Toen ik een jaar of zes geleden de zaak van mijn voorganger overnam, was die al heel enthousiast over de organisatie en mij zul je ook niet horen klagen. Alles loopt perfect en de infrastructuur leent zich tot een echte beurs sfeer en dat is heel plezierig. Als je mij vraagt hoe ik een goede sollicitant zie, dan hangt dat van de functie af. Wij hebben zowel commerciële als administratieve jobs. Voor de commerciële heb je sterke persoonlijkheden nodig, die ook over sociale vaardigheden beschikken. Zo vinden wij het erg belangrijk dat onze kandidaten nog wat anders deden dan studeren. Waren ze preses, klasverantwoordelijke of actief in een jeugdbeweging? Voor sommige administratieve taken hebben we mensen met datzelfde profiel nodig, maar voor andere zoeken we veeleer promovendi die graag op hun eentje snel en nauwkeurig werken en goed met cijfers omkunt.

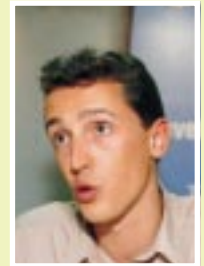
We geven meestal de voorkeur aan mensen die reeds een of andere vorm van weekend- of vakantiewerk achter de rug hebben. Aan de band, bij de bakker of wat dan ook, dat doet er niet toe: het is de werkervaring die we belangrijk vinden.

Ann Bayart (Maxi GB en Super GB)

Wij zoeken mensen voor heel België en proberen op zoveel mogelijk beurzen aanwezig te zijn, al was het maar om aan *image building* te doen. Maar we zoeken ook effectief hooggeschoolden. Voor de functies van afdelingschef en zaakvoerder hebben we zowel gegradueerden als universitaireen nodig. Wat

ze precies gedaan hebben, doet er niet toe, we geven ze toch een interne opleiding. In sollicitatiebrieven komen de extra's als scoutsleiding, voetballer, enz. vaak onvoldoende aan bod. Toch zijn het vaak die zaken die de doorslag geven bij de aanwerving.

Jan Verbruggen (Proctor and Gamble)

Ons bedrijf is al vele jaren aanwezig op de Jobbeurs van de Kempen. Als het enigszins kan, stuurt de personeelsdienst geen eigen mensen, maar jong-afgestudeerden van de hogeschool waar de beurs plaatsvindt — zoals ik. Zij moeten met geïnteresseerden praten over hun werkervaring bij het bedrijf en hen zo warm maken voor Proctor and Gamble. Echt aanwerven doen we hier niet, maar we geven wel informatie door over onze opendeurdag voor laatstejaars.

Danny Pauwels (Johnson Controls Automotive)

Tijdens de vijf jaar dat ik een plaatsje heb op de Jobbeurs, zag ik de studenten heel wat sollicitatiefouten maken. Ze zijn onder andere te weinig assertief tijdens het gesprek. Blijkbaar heerst hier nog altijd de mythe dat bedrijven zitten te wachten op onderdanige personeelsleden. Het tegendeel is waar. Het is belangrijk bij een sollicitatie een duidelijk doel voor ogen te hebben en zijn interesses en toekomstperspectieven binnen de organisatie tijdens het sollicitatiegesprek spontaan te berde te brengen. Personen die zich zo weten te presenteren en de juiste scholing genoten, maken bij ons effectief kans gerecrueteerd te worden. Maar nog meer kans om een job te vinden, hebben de studenten tijdens de eindwerkverdediging. Hierin komen immers beide aspecten, deskundigheid en presentatievaardigheid, aan bod. Als bedrijf nemen we daarom met meer dan professionele interesse zitting in een examenjury.

Linda Weustenraed (KBC)

Ik zit in het verzekeringsweten. Onze kandidaten moeten een sterke persoonlijkheid hebben: communicatief, open en toch overtuigend zijn en vlot praten. Wij zoeken vooral gegradueerden uit Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Bereidheid om zich over een zekere afstand te verplaatsen, is noodzakelijk. Ik heb de indruk dat Limburgers dat vlotter doen dan Oost- en West-Vlamigen. Kempenaars zitten daar qua mobiliteit zowat tussenin. Ik denk daarenboven dat laatstejaars weer meer op zoek gaan naar grotere en stevigere bedrijven.

MIK Kort

Studentenvertegenwoordigers ontmoeten elkaar

Het Provinciaal Vormingscentrum in Oostmalle was op 22 februari het *Mekka* van de studentenvertegenwoordigers van de KH Kempen. Ze gingen er op zoek naar de middelen, de vorming en de ondersteuning die ze nodig hebben om goed te functioneren in de inspraakorganen. Vinnige discussies met departementshoofden en de algemeen directeur waren ook aan de orde van de dag. Enkele sfeerbeelden illustreren dit. Voor meer tekst verwijzen wij naar blz. 7 in Agora 99/1.

Plechtige viering Paul Martens

Vorig jaar benoemde minister Van den Bossche algemeen directeur Paul Martens tot bijzonder commissaris van de Vlaamse regering voor de hogescholen. De heer Martens was meer dan 25 jaar de drijvende kracht achter het HIKempen en na de fusie achter de KH Kempen. Onder zijn leiding groeide het HIKempen uit van een lokale hogeschool tot een van de meest gerespecteerde instituten van het Vlaamse land. De keuze van Paul Martens tot eerste voorzitter van de VLHORA (VLaamse HOgescholenRAad) en vervolgens tot bijzonder commissaris kwam niet echt als een verrassing voor hen die hem beter kennen.

Ter gelegenheid van haar *dies natalis*, op 22 maart, nam de hogeschool plechtig afscheid van de directeur die haar tot grote bloei bracht. Als afgevaardigd beheerder van de KH Kempen blijft de heer Martens zich evenwel nog ten volle inzetten voor *zijn* hogeschool.

Agenda

Deze rubriek biedt een overzicht van allerlei activiteiten die op de Campus door de hogeschool zelf of door buitenstaanders georganiseerd worden. Voor meer informatie kunt u terecht bij Hermine Op de Beeck (toestel 369). GION geeft graag zelf informatie over zijn vormingscursussen (toestel 309 of tel. (014)56 23 09).

Mei

- 01 Opendeurdag HIKempen van 10.00 tot 17.00 uur.
- 03 Tweegesprekken. Drie avonden van 18.30 tot 21.30 uur in lokaal D011. Organisatie GION.
- 04 Verf- en decoratietechnieken - Algemene basiskennis. Vier avonden van 18.45 tot 21.45 uur in de kelderrefter. Organisatie GION.
- 08 Workshop Kalligrafie - Kaarten in oplage. Van 10.00 tot 15.30 uur in lokaal F103. Organisatie GION.
- 11 Organisch tuinieren. Drie avonden van 19.00 tot 22.00 uur in lokaal G206. Organisatie GION.
- 20 Gezond bereiden van voedsel. Twee avonden van 19.30 tot 21.30 uur in lokaal D011. Organisatie GION.

Juni

- 05 Workshop Kalligrafie - Romeinse kapitalen in potlood. Van 10.00 tot 17.00 uur in lokaal F 103. Organisatie GION.
- 05 Kleur en interieur. Vier dagen van 9.30 tot 12.30 uur in lokaal D012. Organisatie GION.
- 15 Demonstratie bloemschikken: ZOMER. Van 18.00 tot 22.00 uur in Aud. 1. Organisatie GION.
- 17 Verdediging van de eindwerken Sociaal Werk
- 18 Verdediging van de eindwerken Sociaal Werk.

- 22 Tentoonstelling examenwerk Bloemenschool Geel. Van 19.00 tot 22.00 uur in de landbouwhal. Organisatie KVL.T.
- 22 Verdediging van de eindwerken Handelswetenschappen en Bedrijfskunde.
- 23 Verdediging van de eindwerken Handelswetenschappen en Bedrijfskunde, Gezondheidszorg en Chemie.
- 24 Verdediging van de eindwerken Gezondheidszorg en Chemie, Industrieel Ingenieur en Biotechniek (twee cycli) en Technische Wetenschappen.
- 25 Verdediging van de eindwerken Industrieel Ingenieur en Biotechniek en Technische Wetenschappen.
- 25 Promotie Sociaal Werk. Om 19.00 uur in Aud. 1.
- 28 Promotie Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Om 19.00 uur in de agora.
- 29 Promotie Gezondheidszorg en Chemie, Industrieel Ingenieur en Biotechniek (één cyclus) en Technische Wetenschappen. Om 19.00 uur in de agora.
- 30 Promotie Industrieel Ingenieur en Biotechniek (twee cycli). Om 19.00 uur in de agora.

Juli

- 01-20 Inschrijvingen maandag t.e.m. zaterdag van 09.00 tot 12.00 uur in de agora.
- 21-31 Campus gesloten.

Augustus

- 01-15 Campus gesloten.
- 16 Inschrijvingen maandag t.e.m. zaterdag (tot begin academiejaar) van 09.00 tot 12.00 uur in de agora.
- 23 Begin examens tweede zitting.
- 30 Begin vakantiecursussen wiskunde en chemie van Industrieel Ingenieur en Biotechniek (twee cycli).

September

- Cursus: Typen op computer. Kennismaken met het gebruik van de PC voor studenten Toegepaste Informatica (datum bekend vanaf 1 juli).
- Opfriscursus wiskunde voor Gezondheidszorg en Chemie en Technische Wetenschappen (datum bekend vanaf 1 juli).
- 13 Administratieve dag Industrieel Ingenieur en Biotechniek (één cyclus).
- 14 Administratieve dag Technische Wetenschappen.
- 15 Administratieve dag Gezondheidszorg en Chemie.
- 16 Administratieve dag Industrieel Ingenieur en Biotechniek (twee cycli).
- 17 Administratieve dag Sociaal Werk.
- 20 Begin academiejaar 1999 - 2000.
- 20 Administratieve dag Handelswetenschappen en Bedrijfskunde 1ste jaar.
- 21 Administratieve dag Handelswetenschappen en Bedrijfskunde 2de en 3de jaar.

Agora,

U aangeboden met de steun van

BELGONUCLEAIRE

Naamloze Vennootschap / Société Anonyme
EUROPALAAN 20, B-2480 DESSEL

PHILIPS

N.V. PHILIPS LIGHTING

Steenweg op Gierle 417
2300 Turnhout

Informatie bij Mario Renap
mario.renap@trn.lighting.philips.com

JANSSEN
PHARMACEUTICA